

چوار شەممە سۆر لە بېلە فېلد

حەشرى (دوعا) ش لە بە عشيقە

نورى بېخالى

"پرم لە ئازاۋەى گريان و چاۋەكانم بۇ بيانوويەك ئەگەرپن بۇ بارين" *

بەراست گريان پېشەى بېدەسلاتى ژنە، يانېش نەئىبىيەكى قول؟ باشە ئەگەر گريان بېدەسلاتى ئەو كائىنە بېت، ئەى ھەنسك و گريانى پياو جى ناو بىنېن؟ ئايا كەس لە ئىمە رۇژىك پىرسارى ئەۋەى لە خۇى كر دوۋە بۇ زۇرچار خوازيارە لە تەنھايىدا نىگاكانى تەر بىكات و كولى ناۋەۋەى ھەلپىژىت؟ لەۋە بەۋلاۋەتر، ناخۇ گريانى مرۇف لە ئاست كوشتنى دېندانەى (دوعا) جى ناو دەنرېت؟ كى ھەىە ئەو دېمەنە سامناك و ۋەحشىگەرىيەى بىنېبېت و تەزوو بە جەستەىا رۇنەچوۋبېت و ئەگەر بە دزىۋەش بېت نەگىرېبېت؟ لەو حالەتەدا گريان ماناى بېدەسلاتى ئىمە دەدات، يان بېھوۋەدىى و رەشېبىنى لە ئاست ئاسۋى كرانەۋە و ئىنسانى بوون لەو جوگرافىا بۇگەنەدا؟ دواچار ئەۋە بۇ (دوعا) دەگرېن ۋەك قوربانىيەك، يان شىنى كۇستىكى دژوارتر لە پېشەۋەمانە، كە ھىچ بانگەشە و ھوتافىكى بىرقەدارى كۇمەلەىەتى و سىياسى ناتوانن رىى دەرکەۋتنى بگرن؟ ئاخىر بەو ئەتمۇسقىرە كۇمەلەىەتى و سىياسىيە رزىو و داتەپىۋە چاۋەدېى جى لە ئايىندەى ئەم كۇمەلگايە دەكرى؟!

بەھەر حال ۋەلامى ئەو پىرسارىانە بۇ دەرەفەتىكى تر جېدەھىلېن و تەنھا بۇ ئەۋە ئەو قسانەم كىرد، كە چ بېھوۋەدىيە، كاتىك مرۇف لە نىشتمانى خۇيدا و لە ئاست روۋداۋىكى ھۇفدا، لە وشە و فرمىسكىك بىرازى شتىكى دىكەى لە دەست نەىەت، چۈنكە بە چاۋى خۇت دەبىنى بەۋلاۋەتر كۈلتورى كۇمەلەىەتى و دەسلەتتى سىياسى و ياسا كالى دەكەنەۋە و بىانوۋى بۇ دېننەۋە، بەمەش ئومىدېك بۇ ژيان و بەردەۋامى لەو پانئايىيە نامىنئەتەۋە و ئىنتما دەبىتە نوكتەىەكى بېمانا و مرۇف ھىلنجى پى دېت، لەۋەش ۋىرانتر ئەگەر ئەو دونىابىنېيە رەسەن و رەچەلەكى كوردبوون بېت، تىف لەو يادەۋەرى و رەسەناپەتەىە!!

چ دۇزەخىكە ئەو كۈلتورە، چ ۋىرانەىەكە ئەو عەقلە، چ تارىكىستانىكە ئەو رۇجەى ھوكمى ئەنجىكردىنى بە (دوعا) سىمبولى عىشق و بەرائەت رەۋا بىنى؟! كاتى مرۇف ئەو دېمەنە دەبىنى، ئىدى تەفسىرىكى ترى بۇ كۈشتن و دېندەى پى نادۇزىتەۋە، كىردەىەكى جانەۋەرى و ھۇقىيانە، كە كۇى سنورەكانى عەقل و خەىالى بەزانى و ناۋنانى ھەروا سادە و ئاسان نىيە شاملۇ دەلئى:

رۇژگارېكى سەىرە گۆلم

دېن بۇن بە دەمتەۋە دەكەن

نەكا رۇژى و تېبېت خۇشم دەۋىى

سەىركەن ئەۋان بەو بۇنى گەنىۋىان، بەو چلگ و قىرېژى جەستە و روخسارىان، كە دەرکەۋت رەنگدانەۋەى ناۋەۋەى ناۋەۋەى، ئاۋىنەى عەقلى نەخۇش و بىركىرنەۋەى ژيانكۇژ و دونىابىنى مەرگدۇستىيانە، چۈن كچىكى نەشمىلى نەۋبەھار تەمەنىان دېندانە كۈشت، كچىك تەنھا دەىەۋىست خۇى بېت و بەھا و ئازادى مرۇبىيانەى خۇى لەدەست نەدا، ئەۋان دېندانە، بە بۇنكردىنى دەمى (دوعا) بى دوعاۋەرگەر نەۋەستان و ۋەك تىنۋىكى بىبان بىنىان بە خۋىنېيەۋە نا و بېياكانە فرىان كىرد، ئەۋان كە دىارېۋو مەستى خۋىن و ھەلاھەلاكردىنى مرۇف بوون و ئاۋزىنگ و قىزە و ھاۋارى بېدەسلەتتىك شاگەشكەى كىردبوون، بېشەرم و روۋ قايمانە پىيان وتىن عىشق لە مەملەكەتى تاۋس حەرمامە. مېنا دەقە ئاينىە بەپىرۇزگراۋەكانى دىكە، ژيان و زىندەگى و دوا بېرپارى چارەنوۋس لە مەسحەفى رەشدا بەس بۇ پياۋى جەللادە.. جوانى لە سىروتى ئىمەدا جىى نابېتەۋە، گۇرانى و زىكر و سىروتەكانمان، ۋەك سىروت و دەقە ئاينىيەكانى دىكە، پىرانە لە ئاۋازى مەرگ و رىتمى كۈشتن.. دونىاى ئىمەش دونىاى پياۋ و خىلگەرايىە، بەمەش جارېكى تر و سەر لەنوئى سەرىۋوردەى ژيانكۇژى نىۋ دەقە پىرۇزەكانىان بىر خستىنەۋە و گرتەى رەجم و جەلد و داخىردن و جى و چىترىان ھىناۋىنەۋە ياد.

ئەفسوس ئەو لەحزانە كەسىك.. ھىزىك، نە زەمىنى و نە ئاسمانى گۈبى بۇ نزاكانى ئەو نەۋنەمامە شل نەكرد و نەبوۋە فرىادەرسى.. حەىقى لەو حەشرى جەللادىيانەدا، كەسىك .. ھىزىكى نە ئاسمانى و نە زەمىنى، وىژدانى بۇ قولى برىن و ھاۋارى ئازار و بىنەۋاىى ئەو مرۇفە نەجۋالا.. ئەو رۇزە كە ھەلھەلەى كۈشتىنى كائىنېكى دەستەپاچەى ژىر دەست و پىى گەلەگورگىكى دېندەى وىژدان تۇپىو بەعشىقەى لە ژيان تۇرانى، دواى ئەۋە بەماۋەىەكى كەمىر لە بىلەفېلدى ئەلمانىا، كچانى سىنگ رووت و سمت خىر و پىاۋانى سىل بىرې ئىزىدى ئاھەنگى چوار شەممەى سۆر (سەرى سالى ئىزىدى) يان دەگىر!!

بەراستى چوارشەممەىەكى سوور بوو، لەۋى لە بىلەفېلد ھىلكە سوركرابوون و لېرەش كاسەى مەستى جەژنىان لە خۋىنى (دوعا) پىركىرد، بەلەى مەنەۋە ئەو دەمە جىاۋازىيەكى ئەۋتۆ لە نىۋ ھەلھەلە و چەپلەرىزانى دېندەكانى سەر جەستەى سىرى (دوعا) و ھەلپەركى و تىرقانەۋەى ئەۋانى بىلەفېلدا نەبوۋ!!

ئاي كە گالئەجارىيە، سەرى سالت لە برى گول و بوخور و شىلەى عىشق، بە خۋىن و كۈشتن بىرازىنئەتەۋە، ئاي كە كۇمىدپايە لە برى نوقلانىەى ژيان و نۇيۋونەۋەى جەژن و داگرساندىنى چىرايەك، شىرىنى مەرگ بېشەتەۋە و ژيان پىركەىت لە تارىكى.. ۋاى كە كۇستىكى دژوارە لە رۇژى جەژندا عىشق لە خاج بىرئ.. ئاي قىيامەتە كە مرۇف پىكەنىنى بە خۋىن بېت و بەدىار لاشەى سىرېۋى جوانى بىرقىتەۋە و ھەلھەلە بچرى!!

* سەرچاۋە (بۇنى شەراب لە ھەناسەم دېت) لە نامەىەكى (سەحەر رەسايى).